# סל תרבות

## 1. מבוא

לחינוך לאומנויות חשיבות מרכזית בעיצוב זהותם של התלמידים, והוא תורם להעצמת השתייכותם החברתית, לשיפור האקלים הבית-ספרי ולקידום הלמידה.

מערכת החינוך רואה את עצמה אחראית ומחויבת להנגשת החינוך לאומנויות לכלל תלמידיה באמצעות תוכניות הלימודים באומנויות השונות ולחשיפתם למופעים ולאירועים אומנותיים מגוונים. אגף האומנויות במזכירות הפדגוגית והמפמ"רים לאומנויות אחראים על הקצאת תוכניות הלימודים באומנויות השונות ועל הקידום המקצועי של המורים לאומנויות. "סל תרבות ארצי" נועד לחשיפת התלמידים למופעים בתחומי האומנויות ולהכשרתם לצריכה מושכלת של מופעים אלה.

בסעיף 2 (5) ו- (6) לחוק החינוך הממלכתי, תשי"ג - 1953 יש התייחסות לתפקיד לימודי האומנויות בתהליך הכשרתו של כל בוגר: "[5] לפתח את אישיות הילד והילדה, את יצירתיותם ואת כישרונותיהם השונים.והכול למיצוי מלוא יכולתם כבני אדם החיים חיים של איכות ושל משמעות; [6] לבסס את ידיעותיהם של הילד והילדה בתחומי. היצירה האנושית לסוגיה ולדורותיה ובמיומנויות היסוד שיידרשו להם בחייהם כבני אדם בוגרים בחברה חופשית ולעודד פעילות גופנית ותרבות פנאי."

חוזר זה מיועד עבור מוסדות החינוך שהרשויות שלהם בחרו להשתתף בתוכנית "סל תרבות ארצי".

התוכנית "סל תרבות ארצי" תפעל בהתאם להנחיות משרדי הממשלה בתקופה של מגפות, מלחמות ושגרת חירום.זאת כחלק מהחינוך הפורמלי ובמסגרת שגרת הלימודים היומית. הנחיות מעדכנות ומפורטות מפורסמות באתר "לומדים בביטחון".

על התוכנית: תוכנית סל תרבות ארצי היא מפעל חינוכי חברתי תרבותי בתחומי האומנות המוביל תהליכים ארוכי טווח בתוך השפעה על הקהילה ועל החברה. תוכנית זו מתקיימת

ברשויות שבחרו להצטרף לתוכנית. התוכנית פועלת במסגרת החינוך הפורמאלי ומאפשרת לכלל הילדים מגיל הגן ועד כיתה י"ב להיחשף לאומנויות איכותיות במסגרת הפעילות של המוסד החינוכי. פעילות סל התרבות הארצי מבוצעת עבור המשרד על ידי זכיין חיצוני, ופועלת כיום ברשויות שבחרו להצטרף לתוכנית ועל פי סדרי עדיפויות ותקציב של המשרד, על בסיס יישובי (דהיינו: בכל יישוב החבר ב"סל" יש מנהל סל תרבות רשותי).

מטרת-העל של התוכנית היא לחשוף את כלל התלמידים לתחומי האומנויות השונים: קולנוע, מופעים מוזיקליים, מופעי תיאטרון, מופעי מחול, מפגשים עם סופרים ועם משוררים, ביקורים במוזיאונים ובגלריות ומפגשים עם אומנים.

התאמת התכנים של "סל תרבות" לצורכיהן של אוכלוסיות מגוונות

א. מתוך הכרה בחשיבות של פעילויות אומנות בתהליך החינוך הקהילתי מאפשר "סל תרבות" את קיומן של פעילויות בשעות אחר-הצהריים בבתי ספר קהילתיים, בהשתתפות הורי התלמידים.

ב. ככלל סל תרבות ארצי פונה לכלל האוכלוסיות במגזרים השונים ופועל להתאים היצע לכל מרכיבי אוכלוסיות התלמידים במדינת ישראל כגון: החינוך הממלכתי דתי, החרדי, הערבי והחינוך המיוחד. במידת הצורך התוכנית והתכנים יותאמו ויונגשו באופן שיאפשר את השתתפותם של תלמידים עם מוגבלות הלומדים במסגרות החינוך הרגיל ובמסגרות החינוך המיוחד עם כלל תלמידי כיתתם.

בנוסף במידת הצורך ניתן לבחון אפשרויות, כגון "שעת סיפור", פעילויות מוסיקליות ייחודיות והדרכה מותאמת ומונגשת בחלק מהמוזיאונים הגדולים.

מטרותיה של התוכנית:

-היכרות עם התרבות הישראלית במיטבה, על כל ששת תחומי האומנויות שבה; מוזיקה, מחול, תיאטרון, קולנוע, אומנות פלסטית וספרות

-היכרות בסיסית עם אומנויות העולם

-היכרות עם התרבות ועם האומנויות במסורות ישראל

-יצירת תשתית תרבותית משותפת

-חינוך לפלורליזם תרבותי ולכבוד לתרבות הזולת

-חינוך לאסתטיקה

-פיתוח כישורי הערכה וביקורת

-טיפוח טעם אישי בתרבות ובאומנויות.

## 2. תכלית החינוך לאומנויות

### 2.1. לחינוך לאומנויות 3 מטרות מרכזיות:

א.חינוך לאהבת האומנויות, צריכת אומנות מושכלת והרחבת האופקים תוך חשיפה לחוויות אומנותיות, היכרות עם אומנים ויצירות ישראליות.

ב.לימוד מיומנויות מקצועיות: לימוד מיומנויות של שפות האומנויות ושכלול טכניקות הביצוע והיצירה מאפשרים הכשרה של מבצעים, יוצרים, חוקרים ומנהיגים באומנויות.

ג.לימוד בדגש על ערכים ולמידה בין-תחומית: האומנויות מזמנות למידה חווייתית ומשמעותית, המבוססת על חיבור גוף ורוח ועל ערכים.

# 3. א. הפעלת תוכנית "סל תרבות ארצי"

## 3.1. במוסדות אשר ברשויות הנכללות בתוכנית "סל תרבות ארצי" :

הזמנת מופעי אומנויות מתוך המאגר המאושר תיעשה באתר סל תרבות ארצי המכיל היצע אומנותי שנבנה ואושר ע"י 6 ועדות רפרטואר בהלימה לתחומי האומנות השונים (כולל סטנדרטים של צפייה על פי שכבות הגיל, פריסת תוכנית הפעילות והיכרות עם תחומי האומנויות במהלך כל שנות הלימוד):

אתר סל תרבות ארצי

הזמנת מופעי אומנויות מתוך מאגר 'היצע נוסף' הנמצא באתר סל תרבות ומכיל מופעים שלא הומלצו ע"י ועדת הרפרטואר, אך מושבו ע"י צוותי החינוך בבתי הספר (קיים באתר הנ"ל ).

מופעים אלו ניתן למשב דרך אתר התוכנית. כל מפיק או אומן מחויב לעמוד באמות המידה המתחייבות (תעודת עוסק מורשה ואישור משטרה בהתאם לחוק למניעת העסקת עברייני מין במוסדות החינוך), ובקריטריונים המופיעים באתר סל תרבות ארצי ובהמלצת צוותי ההוראה.

## 3.2. במוסדות אשר ברשויות שאינן נכללות בתוכנית "סל תרבות ארצי"

גם מוסדות חינוך המצויים ברשות שלא בחרה להצטרף לתוכנית רשאים להזמין מופעים באופן ישיר מתוך מאגר התוכניות באתר כמופיע מעלה ללא סבסוד.

## 3.3. תשלומי הורים

פעילות סל תרבות היא חלק משירותי הרשות, הממומנים באמצעות תשלומי הורים ומאושרים על ידי ועדת החינוך של הכנסת מדי שנה. הסכום המרבי המאושר לתשלום בעד פעילות סל תרבות מפורסם בחוזר תשלומי ההורים המפורסם עם תחילתה של כל שנת לימודים. הסכומים שנגבים מהורי התלמידים ישמשו למימון הפעילות עצמה וההיסעים ולא ישמשו לצורך העסקת עובדים, מלווים בפעילות, השתלמויות צוות וכיו"ב. יש להתאים את גביית התשלום לעלות הפעילות בפועל, ובכל מקרה אין לגבות מעבר לסכום המרבי שאושר.

גביית תשלומי ההורים תתבצע על ידי הרשות המקומית או הבעלות, או על ידי מנהל המוסד החינוכי.

## 3.4. בעלי תפקידים ותחומי אחריות :

בעל תפקיד

תחום פעולה ואחריות

## 1. מנהל/ת מחלקת חינוך רשותי

כינוס ועדת היגוי יישובית אחת לשנה בראשותו של מנהל מחלקת החינוך, בהרכב של נציגי בתי הספר, נציגי הורים, מנהל הסל הרשותי, נציג מתי"א וכל גורם המשתתף בתוכנית העירונית. בישיבת ועדת ההיגוי ייערכו סיכום השנה וההיערכות לשנת הלימודים העוקבת ברמת התכנים, התקציב והנהלים. בנוסף, יסתייע בשותפים לתכנון מקרב מנהלי בתי ספר, התלמידים, ביו"ר ועד ההורים או בנציג ההורים ובמנהל סל התרבות הרשותי של הרשות שהוא נעזר בשירותיה.

## 2. מנהל/ת סל התרבות הרשותי

ארגון ובנייה של תוכנית "סל תרבות" בצורה רב-שנתית ושנתית בבתי הספר; זאת בשיתוף מקצועי עם מנהלי בתי הספר ועם נציגיהם. הראייה הכוללנית והרחבה שהוא אמון עליה מאפשרת ליצור הדרגתיות והמשכיות בחשיפת התלמידים ל-6 תחומי האומנות ולסוגיות תרבותיות, סגנוניות ורלוונטיות באומנות.

יש לאפשר שונות ככל שתידרש ולהביא בחשבון את מכלול העקרונות ורכיבי התוכנית, אך לא לוותר על הזכות להכרעה אוטונומית של בית הספר.

כל ההתארגנות לפעילות של חינוך לאומנויות בגני הילדים תיעשה ע"י מנהל סל התרבות ברשות ובתיאום עם מנהל מחלקת החינוך ועם מנהל מחלקת הגנים ברשות.

העסקת מנהל סל תרבות רשותי וצוות הניהול והליווי של התוכנית לא תמומן על ידי תשלומי ההורים.

כל התארגנות תיעשה תוך היערכות להשתתפותם של תלמידים עם מוגבלות כחלק מהשכבה בה לומדים

## 3. מנהל/ת בית הספר

בניית תוכנית תרבות שנתית בשיתוף מנהל סל התרבות הרשותי תוך שימת לב לדגשים הבאים :

א. שיתוף צוות מלווה לתוכנית מטעם בית הספר - מומלץ שחברי הצוות יכללו את המועצה הפדגוגית, מחנכי הכיתות, צוות אומנות, הרכז החברתי, רכזי המקצוע, רכזי השכבות, מורות שילוב ורכז השתלבות והכלה.

ב. שיתוף קהילת התלמידים וההורים בתהליך בניית התוכנית.

ג. התאמה לחזון בית הספר, לאופיו, לנושא השנתי ולתוכניות הלימוד.

ד. הצוות יבנה יחד תוכנית מופעים ומפגשים רב-שנתית בהתאם למטרות התוכנית "סל תרבות" - היינו חשיפה למיטב היצירות והיוצרים - ובהלימה לחזון הבית-ספרי. זאת בתוך התחשבות בתכנון התקציבי ובשיתוף עם מנהל הסל הרשותי. וכן תוך, התחשבות בצרכים ייחודיים והנגשות נדרשות להשתתפותם של כל התלמידים.

ה. המלצה להכשרת חברי צוות בהשתלמויות ייעודיות שסל תרבות מקיים לאורך השנה וחשיפה למרתוני קיץ הנערכים מדי שנה בהם מועלים מופעים מגוונים. יודגש כי הכשרה והשתלמויות לא ימומנו על ידי תשלומי הורים.

ו. בחירת מופעים מוכרים ומומלצים ע"י ועדות הרפרטואר (מסומנים בכוכבית במאגר).

ז. תוכנית הצפייה מותאמת ליכולת קוגניטיבית ולצורכי התלמידים בראייה רב שנתית, בחשיפה מאוזנת לכלל תחומי האומנות, הסוגות והסגנונות וברמת מורכבות עולה בהתאם לגיל.

יש לכלול בבחירה מדי שנה: יצירת מופת אחת מהתרבות העולמית (רצוי בעלת ממד היסטורי המקשר בין האומנות לתרבות ולחברה), יצירה ישראלית מקורית אחת לפחות, 3 מופעים/מפגשים מתחומי אומנות אלו: תיאטרון, קולנוע, מחול, מוסיקה, ספרות ואומנות חזותית. במבט רב שנתי חשוב כי התלמידים ייחשפו לפחות 4 פעמים לכל אחד מתחומי האומנות.

- החשיפה לאומנויות תכלול יצירות המשקפות ערכים ונושאים שעוסקים בהם במערכת החינוך באותה שנה.

- יש לבחור יצירות מעוררות, המאפשרות דיון פרשני-ביקורתי בנושאים רלוונטיים לחיי התלמידים.

- יש לאפשר שונות ככל שתידרש ולהביא בחשבון את מכלול העקרונות ורכיבי התוכנית.

מינוי מלווה אחראי מטעם בית הספר לכל פעילות חוץ.

עידוד מעורבות הצוות הרלוונטי, כולל צוות אומנות, ואחריות על קיום פעילות חינוכית לפני המופעים ואחריהם.

המנהל/ת אחראי/ת על הפעלת תכנית הסל בבית הספר הכוללת גם היערכות לתנאים מתאימים לקיום מופע / מפגש אם יתקיים במוסד החינוכי (כגון החשכה, הגברה, מקרן, מסך וכו' – בהתאם לצורך). אי-התאמתו של האולם למפגש או למופע עלולה לפגום באיכות הצפייה ובחוויה האומנותית-תרבותית.

פרסום שנתי להורים של פירוט האירועים התרבותיים שיתקיימו במוסד החינוכי באותה שנה. כך יוכלו גם ההורים להיות חלק מתהליך ההכנה, התמיכה והליווי, והדבר יתרום לשיתוף פעולה בין המוסד החינוכי להורים ויחזק את הפעילות המתקיימת לאורך השנים.

תיעוד תהליך הבחירה של המופעים והצפייה בהם, קיום משוב ופרסומו אחרי המופעים. מומלץ להסתייע בתוכנית סל התרבות הארצי המרכזת את היסטוריית הצפייה של התלמידים לאורך השנים.

מומלץ לקיים מערך הערכה ומשוב מוסדר שייבנה עם מובילי הפעילות (השחקנים/ מנהלי המופע), עם מנהל סל התרבות הרשותי ועם המורים לאומנויות המלמדים בבית הספר.

## 4. מנהל/ת הגן

בניית תוכנית תרבות לגן כחלק מתוכנית העבודה הגנית השנתית בדגשים הבאים:

א.שיתוף צוות הגן וההורים במתווה תוכנית סל תרבות, בתוך פרסום שנתי עם פירוט האירועים התרבותיים שיתקיימו בגן.

ב.התוכנית תתן דגש לביקורים במוזיאונים, מופעי מחול, תיאטרון ומופע מוזיקלי.

ג.מומלץ כי צוות הגן יערוך הכנה לילדי הגן טרם היציאה לאירוע סל תרבות ועיבוד התכנים לאחריו.

## 5. צוות ההוראה

פעילות הכנה לקראת המופעים :

א. הקדשת זמן לימוד להפגשת התלמידים עם התכנים ועם היצירות שבהם יצפו לצורך מתן רקע והכנה לצפייה לצמצום 'מרחב הזרות' (הגאוגרפי, הקוגנטיבי והפסיכולוגי).

לסל התרבות הארצי יש אתר הפתוח לקהל הרחב וגם לסגלי ההוראה ובו חומרי הכנה והצעות למערכי שיעור בעבור מגוון מופעים ומפגשים בתחומי האומנויות השונים. גם בתי ספר שאינם משתתפים בתוכנית של סל התרבות הארצי יכולים להיעזר בחומרי הלימוד באתר ואף לפנות לצוות הסל להתייעצות מקצועית.

חשוב לשלב קבוצות תלמידים בתהליך ההכנה, לשלב את התלמידים במפגשי הכנה משותפים למורים ולתלמידים. אפשר לקיים הפנינג בו התלמידים מציגים ביריד את היכרותם עם הנושא.

ב. דגשי התנהגות ביציאה מהמוסד החינוכי – תדריך תוכני וארגוני לדגשים הנוגעים לכללי התנהגות מקובלים ומצופים ופרסום תגובות שיינקטו במצבים של הפרת הכללים (בפני התלמידים וההורים). שימת דגש על שמירה על כללי הנימוס המקובלים, שמירה על השקט והניקיון, הסדר הציבורי, כללי הנסיעה בתחבורה, בירידה ובכניסה למופעים וכו'.

במהלך המופעים: במקרה שחבר בצוות ההוראה במוסד החינוכי נקלע להתנהגות שאינה הולמת בזמן ההופעה (אלימות מילולית או פיזית) עליו להודיע על כך מיד למנהל בית הספר\הגן, ולצוות של סל התרבות הארצי.

במקרה של אירוע חריג המתרחש בעת המופעים מחוץ לבית הספר על הצוות החינוכי המלווה את התלמידים למופע לדווח מייד למנהל/מנהלת בית הספר/ הגן ולצוות סל תרבות ארצי.

פעילות לסיכום המופעים : עיבוד החוויה : הקדשת זמן לאחר המופעים לעיבוד החוויה באמצעות דיונים כיתתיים, דילמות, הצפת רגשות ומכלול החוויה. חשוב ורצוי לתת לתלמידים משוב המתייחס גם להיבטי ההתנהגות שנצפו ביציאה.

מומלץ להסתייע במובילי המופע (שחקנים/מנהלי המופע) הן במפגשי ההכנה והן בעיבוד התכנים לאחר הצפייה.

## 4. תבחינים להערכת המופעים בתחומי האומנויות

### 4.1. מבוא

כאמור לעיל, לסל התרבות הארצי יש 6 ועדות רפרטואר לכל אחד מתחומי האומנויות: מוזיקה, מחול, תיאטרון, קולנוע, אומנות פלסטית וספרות. ועדות אלה, המורכבות ממומחים בתחומם, מחליטות מה ישולב במאגר הפעילויות והמופעים שממנו יבחרו מוסדות החינוך. הוועדות פועלות על פי מתווה מקצועי שמוגדרים בו סטנדרטים לצפייה על פי שכבות הגיל. המתווה, המותאם לעולם הילדים ולתכנים המעניינים אותם, שומר על רצף תרבותי-חינוכי רב-שנתי על ידי פריסת תוכנית הפעילות וההיכרות עם תחומי האומנויות השונים במהלך כל שנות הלימוד, מהגן ועד כיתה י"ב.

לפיכך משרד החינוך מחייב את בתי הספר הכלולים בתוכנית להשתמש במאגר הפעילויות והמופעים הזה.

התבחינים המובאים להלן מוסכמים במסגרת העבודה עם הגופים המבצעים. הם מפורטים כאן לידיעת המנהל, להיערכותו ולמתן משוב בהתאם.

במידת הצורך יש לוודא הנגשה לתלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים בבית הספר.

### 4.2. תבחינים להערכת מופע מוסיקה

א. הקונצרטים ייערכו במרחב המאפשר לתלמידים הקשבה טובה - באולם קונצרטים או באולם הנותן מענה במוסד החינוכי - בהתאם לגודל ההרכב או התזמורת.

ב. הקונצרט ילווה בהנחיה שתכוון להבנת המוסיקה ותימשך לא יותר מ-20% מזמן הקונצרט.ההנחיה תהיה מקצועית, בשפה תקנית ובהירה ומותאמת לגיל המאזינים. מומלץ לשתף ולהפעיל את התלמידים כדי להוסיף להבנת היצירה ולקליטתה.

ג. לצד הקונצרטים חשוב לקיים סדנאות ומפגשים עם אומנים מקצועיים שיפגישו את התלמידים עם היצירה המוסיקלית בדרך של דיאלוג וחוויה בלתי-אמצעית.

ד. הנגינה והשירה לא יישענו על "פליי-בק".

ה. הקונצרט הנבחר יהיה במסגרת תזמורות או הרכבים מקצועיים בכל ההיבטים: היצירה, ההלחנה, העיבוד, התזמור והביצוע.

ו. על היצירות הנבחרות להיות בעלות פוטנציאל לפתח אצל המאזינים הבנה גם של תכנים חוץ-מוסיקליים, כמו טקסטים נלווים והפרשנות עליהם (שירים, פיוטים, קטעים מתוך אופרות וכו'), וכל זאת במינון הנכון מול המוסיקה הנשמעת, שהיא העיקר.

ז. בין הקטעים שייבחרו להשמעה יהיה קשר הגיוני מבחינת הנושא (מלחין אחד, ז'אנר אחד או נושא מרכזי), הרעיון והמטרה, ויהיה מעבר מובנה הגיוני בין יצירה ליצירה. כמו כן משך היצירות, מידת מורכבותן והרעיון המארגן העומד בבסיס הקונצרט יותאמו לקהל היעד.

ח. הקונצרט/ המופע המוסיקלי יהיה בעל פוטנציאל ליצור חוויה מוסיקלית כחלק מהחינוך למוסיקה.

ט. היצירות תהיינה מקוריות ובביצוע ההרכב/הכלי המקורי. במקרה של השמעת יצירות בהרכב אחר יש לדאוג לעיבודים מקצועיים ונאמנים ככל האפשר להרכב המקורי, וכן להפנות לכך את תשומת לב השומעים.

י. על הגוף המבצע את הקונצרט להעביר חומרים כתובים רלוונטיים להכנת התלמידים לקונצרט.

### 4.3. תבחינים להערכת מופע מחול

א. המופע יתקיים בתנאים טכניים הולמים (במה, הגברה, תאורה וכדומה), המאפשרים ביצוע איכותי של המופע וצפייה נוחה המתאימה לתלמידים.

ב. רצוי שהמופע ילווה בהנחיה שתכוון את התלמידים לצפייה מושכלת. ההנחיה תהיה בשפה ברורה ופשוטה, תוך התחשבות בגיל התלמידים וברמת הידע המקצועי שלהם. רצוי להתאים את המופע לרוח בית הספר, לשכבת הגיל, לתוכניות הלימודים ולצרכים החברתיים של בית הספר.

ג. לצד המופעים חשוב לקיים סדנאות ומפגשים עם אומנים מקצועיים שיפגישו את התלמידים עם המחול בדרך של דיאלוג וחוויה בלתי-אמצעית.

ד. השפה התנועתית תהיה מובחנת, מגובשת ומבוססת על לקסיקון תנועתי קיים או כזה היוצר לקסיקון ייחודי חדש.

ה. נושא היצירה יבוא לידי ביטוי בכלל מרכיבי המופע, והיצירה תבוצע על-ידי מבצעים מקצועיים, בעלי שליטה בטכניקה ובשפה התנועתית שבבסיס היצירה.

ו. היצירה תבטא קשרי גומלין עם הסביבה התרבותית, החברתית והאומנותית בישראל או בעולם ותבטא רלוונטיות או ערך מוסף מבחינות אלה.

ז. המופע כמכלול יתאים לשכבת הגיל המיועדת לצפות בו מבחינת משכו, מידת מורכבותו והרעיון המארגן שבבסיסו.

ח. המופע כמכלול יזמן הזדמנות לחשיפה תרבותית-אומנותית ייחודית; ייצר חוויה שלמה, עקבית ומעמיקה; יזמן דיון בשאלות אסתטיות, תרבותיות או ערכיות; יעורר מחשבות או תחושות העשויות לשמש בסיס לדיון ולהמשך חקירה לאחר הצפייה.

ט. על היוצרים או להקות המחול להעביר חומרים כתובים רלוונטיים להכנת התלמידים לצפייה.

## 4.4. תבחינים להערכת מופע תיאטרון

א. המופע יתקיים במרחב המאפשר צפייה נוחה המתאימה לתלמידים, וילווה בהנחיה שתכוון את התלמידים לצפייה מושכלת.

ב. המידע הנכלל בהנחיה יהיה מבוסס ורלוונטי ליצירה וליוצרים ובעיקר יתרום לחוויה הרגשית של הצופים.

ג. לצד המופעים חשוב לקיים סדנאות ומפגשים עם אומנים מקצועיים שיפגישו את התלמידים עם התיאטרון בדרך של דיאלוג וחוויה בלתי-אמצעית.

ד. המופע הנבחר יועלה במסגרת של תיאטרון מקצועי בכל היבטיו: הכתיבה, הבימוי, המשחק, התפאורה, התלבושות, המוזיקה, התאורה וכד'.

ה. המופע יארך זמן סביר, בהתאם לגיל התלמידים.

ו. המופע יקנה ערכים אסתטיים ואומנותיים וכן ערכים אנושיים, חברתיים, תרבותיים ולאומיים.

ז. השפה המילולית במופע תהיה ברורה.

ח. המופע יהיה רלוונטי לתלמידים ובעל פוטנציאל לעורר סקרנות ולפתח יצירתיות.

ט. המופע יהיה בעל פוטנציאל ליצור חוויה אומנותית, כחלק מהחינוך לתיאטרון ולהבנה באומנות התיאטרון.

י. על התיאטרון להעביר חומרים כתובים שהם רלוונטיים להכנת התלמידים לצפייה.

### 4.5. תבחינים להערכת יצירה קולנועית

א. הקרנת יצירה קולנועית צריכה להתרחש במרחב המאפשר צפייה נוחה. רצוי לקיים את ההקרנה במקומות מקצועיים, כגון סינמטקים ובתי קולנוע; עם זאת, אפשר להקרין את הסרט במוסד החינוכי, באולם או בחדר, על מסך בגודל המתאים לכמות התלמידים הצופים. במקרה כזה יש לדאוג לחדר חשוך, לציוד הקרנה (ברקו, מחשב וכד') ולציוד סאונד מקצועי.

ב. ההקרנה תלווה בהנחיה או בסדנה מקדימה שתמקד את התלמידים ותכין אותם לצפייה מושכלת.

ג. סרט הקולנוע (תיעודי או עלילתי) ייבחר על פי הנושא שהמוסד החינוכי יבחר להעלות לדיון (האחר, השואה, מסע וכד'), יהיה רלוונטי לתלמידים, ויהיה בהלימה לחזון של המוסד החינוכי, לשכבת הגיל, לתוכניות הלימודים ולצרכים החברתיים של המוסד.

ד. הסרט יהיה באורך סביר למסגרת הניתנת ולגיל התלמידים. לתלמידים צעירים עדיף סרט קצר, של 50 דק' לכל היותר. כמו כן יש להותיר מסגרת זמן ראויה לשיחה עם היוצר.

ה. הסרט צריך להקנות ערכים אנושיים, חברתיים ותרבותיים ולהיות בעל פוטנציאל לפתח אצל הצופים רגישות ולשמש בסיס להמשך דיון חינוכי וערכי.

ו. הסרט יהיה ברמה מקצועית ואיכותית גבוהה מבחינת התסריט, הצילום, ההפקה וכו'.

ז. הסרט יאפשר חוויה אומנותית, יעורר סקרנות, יפתח חשיבה ויתרום להבנה של הנושא הנצפה בהיבטים השונים.

ח. על חברת ההפקה להעביר חומרים כתובים רלוונטיים להכנת התלמידים לצפייה בסרט.

### 4.6. תבחינים להערכת אומנות חזותית

א. יש לבחור במוזיאונים מוכרים על ידי פי חוק המוזיאונים, תשמ"ג - 1983 ומשרד התרבות ולבקר בתערוכות מקצועיות.

ב. הביקור בתערוכה ילווה בהנחיה שתכוון את התלמידים ותכלול מידע שיהיה מבוסס ורלוונטי ליצירה וליוצרים, ובעיקר יתרום לחוויה הכוללת של הצופים.

ג. לתערוכה יהיה קטלוג מקצועי הכולל טקסטים תיאורטיים, והוא יהיה בעל עיצוב גרפי מותאם ואיכותי.

ד. התערוכה תהיה רלוונטית לתלמידים ומותאמת לגילם. ובמידת הצורך יש לוודא הנגשה לתלמידים עם צרכים מיוחדים ולפעול לפי מתווה העקרונות להתאמת הדרכה במוזיאון.

ה. התערוכה תקנה ערכים אסתטיים ותאפשר דיון פורה בהם, ותעודד רגישות והבנה בנושאים אנושיים, חברתיים, תרבותיים ולאומיים.

ו. התכנים הטקסטואליים הנלווים לתערוכה יהיו מנוסחים בשפה בהירה ונכונה, דקדוקית ותחבירית.

ז. התערוכה תיצור חוויה אומנותית מאתגרת, מעשירה ומרובדת, ותעורר בתלמידים רגש ומחשבה.

ח. המוזיאון/מוסד האומנות ידאג להעביר חומרים כתובים רלוונטיים להכנת התלמידים לצפייה.

ט. היצע האומנות החזותית בסל התרבות הארצי כולל מפגש עם אומן. האומן יגיע אל המוסד החינוכי וייפגש עם התלמידים בכיתה, יציג את יצירתו וישוחח עם התלמידים על תהליכי היצירה. אפשר להזמין אומן לפעולה בתוך המוסד החינוכי מתוך מאגר האומנים שנבחרו על ידי ועדת האומנות החזותית בסל התרבות הארצי. רשימה זו נמצאת באתר "סל תרבות ארצי".

י. המפגש יתקיים במרחב המאפשר צפייה נוחה המתאימה לתלמידים, והכולל מקרן, מסך ומחשב נייד, כדי שהאמן יוכל להקרין יצירות אומנות במצגת. באחריות האומן להביא עימו את היצירות באופן ממוחשב או פיזית.

## 4.7. תבחינים להערכת מפגש עם סופרים

א. המפגש יתקיים במרחב המאפשר צפייה נוחה, המתאימה לתלמידים. לפני המפגש יש לחשוף את התלמידים לדמותו של הסופר וליצירותיו. הנחיית הסופר לתלמידים תהיה בשפה ברורה ופשוטה, תוך התחשבות בגיל התלמידים וברמת הידע המקצועי שלהם.

ב. ייבחרו סופרים העוסקים בכתיבת נושאים שהם רלוונטיים לחייהם ולעולמם של ילדים ובני נוער, ולחילופין בנושאים הנוגעים לאושיות קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. זאת בהלימה למדיניות הפדגוגית של משרד החינוך ולמטרות של תוכנית הלימודים בספרות.

ג. תיבחרנה יצירות הנכללות בתוכנית הלימודים בספרות ויצירות שיש בהן נושאים הקשורים ליצירות מפתח בתוכנית הלימודים בכל שכבות הגיל.

ד. הסופרים יהיו בעלי יכולת רטורית וכושר ביטוי בעל-פה.

ה. הסופרים יהיו בעלי ניסיון בעבודה עם בני נוער בשכבות הגיל השונות ( גן, בית הספר היסודי, חטה"ב והחטה"ע).

ו. הסופרים יהיו בעלי מזג ההולם שיח עם תלמידים בשכבות הגיל השונות (הדבר יוערך על פי משובים וחוות דעת שנתקבלו בנושא בעקבות מפגשי סופר-אורח ומפגשים אחרים).

הסופרים ידאגו להעברת חומרים כתובים ורלוונטיים כהכנה למפגש עם התלמידים.

ז. המפגשים יעסקו ביצירות ספרות שזכו להערכתם של מבקרי ספרות וביצירות שזיכו את מחבריהן בפרסים ספרותיים.